

Bölüm 4

TÜRKİYE’DE 2014-2018 YILLARI ARASINDA BABA KATILIMI KAVRAMINI KULLANAN ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ

Hilal KARABULUT¹

GİRİŞ

Babaların, çocukların gelişim sürecinde katkı sağlayan bir ebeveyn figürü olduğunun, ancak babaların varlığının uzunca bir süre unutulmuş olduğunun, dolayısıyla öneminin farkına varılamadığının vurgulanmasıyla birlikte (Lamb, 1975), babaların aile üzerinde meydana getirdiği etkiler gündeme gelmiş ve artık 70’lerin sonunda babaların da dahil edilmesiyle çocuk-anne-baba üçlüsünün etkileşimleri üzerine çalışmalar ortaya çıkmaya başlamıştır (Day & Lamb, 2004). Böylece daha önceleri maddi gelir sağlama göreviyle eşleşen babalar, artık çocukla birebir etkileşim kuran bir ebeveyn figürü yönüyle gündeme oturmuştur (Pedersen, 1987). Babalarla ilgili çalışmalar, bu konudaki ilk farkındalıklardan itibaren, 40 yılı aşkın süredir artmaya devam etmektedir. Ülkemizde de babalar üzerine yapılan çalışmaların sayıca artmış olmasına rağmen, çalışılmaya başlandığı tarih nispeten yenidir. Bu nedenle, babalarla ilgili çalışılması ve açıklığa kavuşturulması gereken pek çok konu bulunmaktadır.

İşte baba katılımı kavramı da, babaları daha yakından tanıyabilmek, babaların aile içerisindeki yerini ve çocuklar üzerindeki etkisini görebilmek adına incelenmesi gereken önemli bir kavramdır. Baba katılımı kavramı, her ne kadar üzerinde fikir birliğine varılmış tek ve net bir tanıma sahip olmasa da (Cabrera ve Bradley, 2012; Parke, 2000), baba-çocuk etkileşimi (Cabrera & ark., 2007), babanın varlığı ve sıcaklığı, sağladığı maddi destek, çocuk yetiştirme şekli gibi pek çok önemli unsuru bünyesinde barındırmaktadır (Downer & ark., 2008). Literatürde çeşitli boyutlarla ve çeşitli açılardan incelenen baba katılımı kavramı (Cabrera & ark., 2007; Pleck, 2010), ülkemizdeki çalışmalarda da odak noktası haline gelmiş ve son yıllarda baba katılımı üzerine yapılan çalışmalar hızla artmaya başlamıştır. Ülkemizde baba figürünü ebeveyn kavramı içerisinde ele alan çokça çalışma bulunmakta, ancak bunların sadece belirli bir kısmı doğrudan baba katılımı kavramını

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, sim.hilal@gmail.com

KAYNAKÇA

- Aydın-Kılıç, Z.N. & Tezel-Şahin, F. (2018). Involvement of fathers in the lives of children in preschool age. *OPUS-International Journal of Society Researches*, 9(16), 401-436.
- Biber, K. (2016). Perceptions of father involvement among Turkish fathers with preschool children. *Journal of Education and Training Studies*, 4(6), 115-126.
- Cabrera, N. J., & Bradley, R. H. (2012). Latino fathers and their children. *Child Development Perspectives*, 6(3), 232-238.
- Cabrera, N. J., Fitzgerald, H. E., Bradley, R. H., & Roggman, L. (2007). Modeling the dynamics of paternal influences on children over the life course. *Applied Developmental Science*, 11(4), 185-189.
- Can, D. (2017). Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 5-6 yaş grubu çocukların akran ilişkileri ve benlik algılarının baba katılım boyutlarına göre incelenmesi. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Çoban, İ. (2017). The effect of maternal gatekeeping on shared past conversations through father involvement. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Day, R. D., & Lamb, M. E. (2004). Conceptualizing and measuring father involvement: pathways, problems, and progress. R. D. Day., & M. E. Lamb, (Eds.), *Conceptualizing and measuring father involvement içinde* (1-15), New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Downer, J., Campos, R., McWayne, C., & Gartner, T. (2008). Father involvement and children's early learning: A critical review of published empirical work from the past 15 years. *Marriage & Family Review*, 43(1/2), 67-108.
- Fagan, J. ve Barnett, M. (2003). The relationship between maternal gatekeeping, paternal competence, mothers' attitudes about the father role, and father involvement. *Journal of Family Issues*, 24(8), 1020-1043.
- Fantuzzo, J., Tighe, E. ve Childs, S. (2000) Family involvement questionnaire: A multivariate assessment of family participation in early childhood education. *Journal of Educational Psychology*, 2(92), 367-376.
- Finley, G. E. (1998). Parental age and parenting quality as perceived by late adolescents. *Journal of Genetic Psychology*, 159, 505-506.
- Gürşimsek, I. (2003). Okul öncesi eğitimde aile katılımı ve psikososyal gelişim. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 3(1), 125-144.
- Karabulut, H. (2017a). Ergenlik döneminde çocuğu olan babaların baba katılımı ve eş destek düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Psikoloji Çalışmaları Dergisi*, 37(2), 1-17.
- Karabulut, H. (2017b). Ergenlerin saldırgan davranışları, baba katılımı ve baba katılımının yordayıcıları arasındaki ilişkilerin incelenmesi. (Yayınlanmamış doktora tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Karabulut, H. ve Şendil, G. (2018). Okul öncesi dönemdeki baba katılımının ebeveyn tutumlarına göre incelenmesi. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*, 2(3), 143-154.
- Kuzucu, Y., & Özdemir, Y. (2013). Ergen ruh sağlığının anne ve baba katılımı açısından yordanması. *Eğitim ve Bilim*, 38(168), 96-112.
- Lamb, M. E. (1975). Fathers: Forgotten contributors to child development. *Human Development*, 18, 245-266.
- McBride, B. A., Schoppe, S. J., Ho, M. H., & Rane, T. R. (2004). Multiple determinants of father involvement: An exploratory analysis using the PSID-CDS data set. R. D. Day, M. E. Lamb (Ed.), *Conceptualizing and measuring father involvement içinde* (321-340). New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Özkan, T. (2014). Çocuęu okul öncesi eğitim kurumuna devam eden babalara uygulanan baba katılım programının baba çocuk ilişkisi üzerine etkisi. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Parke, R. D. (2000). Father involvement: A developmental psychological perspective. H. E. Peters, G. W. Peterson, S. K. Steinmetz ve R. D. Day (Ed.), *Fatherhood: Research, interventions and policies içinde* (43-58). NewYork: Haworth Press, Inc.

Psikoloji Araştırmaları

- Pedersen, F. A. (1987). Introduction: A perspective on research concerning fatherhood. P. W. Ber-
man ve F. A. Pedersen (Ed.), *Men's transitions to parenthood: Longitudinal studies of early
family experience içinde* (ss: 1-12). New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, Inc.
- Pleck, J. H. (2010). Paternal involvement: Revised conceptualization and theoretical linkages with
child outcomes. M. E. Lamb (Ed.), *The Role of the father in child development içinde* (5. Baskı).
(ss: 58-93), Canada: John Wiley & Sons.
- Yağın-Güder, S., & Ata, S. (2018). Father involvement, gender perception and children's gender
stereotypes. *Universal Journal of Educational Research* 6(8): 1637-1646.
- Sımsıkı, H., & Şendil, G. (2014). Baba katılım ölçeği'nin (BAKÖ) geliştirilmesi. *Elektronik Sosyal
Bilimler Dergisi*, 13(49), 104-123.
- Ünlü-Çetin, Ş. (2015). Father involvement in early years: comparing children's perceptions of father
involvement with those of their fathers' and mothers'. (Yayınlanmamış doktora tezi). Orta Doğu
Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Ünlü-Çetin, Ş., & Olgan, R. (2018) He said, she said, but what do they say?: Young children's percep-
tions of father involvement. *Early Child Development and Care*, 188(3), 251-263.